

A fák zúgása

Lakószobám a kerti házban volt, s a kerti házat mindenfelől fák vették körül.

Volt ott orgona, kőris, akác és egy furcsa bokor, amelyen nedvdús, vérpiros bogyók termettek. Aki a bogyóból evett, három napig aludt.

Midőn könyveimet meguntam, tanulószobám ablakából a kert fáit nézegettem.

Eszkendők múltak, s lassan valamennyi fával megbarátkoztam.

Az orgona leghamarább lett a barátom. Tavasszal meghintázta fürteit az ablakom alatt, s erre én mindig ablakot nyitottam. Mintha mondani akart volna valamit a fa. A fűtők illatosan rengtek. De a fa nem szólt.

A kőris terebélyesre nőtt, és az ács kis lugast épített lombjai alá. Ragyás dereka köré asztalt ácsolt. Hosszú gallyaival, szagos leveleivel a vén kőrisfa olyan komolyan teljesítette kötelességét, mint akár a régi esőcsatorna. Megszolgálták híven kenyerüket. A csatorna utat mutatott az esővíznek, a kőris árnyékot adott.

Csupán a vén akácfa nem tudott semmi irányban szolgálni azért, hogy egy nyugalmas ház csendes kertjében töltheti életét, s nem kel viaskodni sem gyerekekkel, sem viharokkal, sem egyéb viszontagságokkal künn a szabadban. Bozontos fejű vén akác volt ő. A kertész minden esztendőben ki akarta vágni.

— Ültessünk helyére ecetfát. Annak jó szaga van!

De atyám nem engedte.

— Amíg a fa él, hagyjuk élni. Ha ideje megjön, elhal magától.

A kertész tehát tovább-ballagott a baltával, amely olyan fénylően nézett vissza, mint a mészároskutya nyalogatja száját a vágóhídon.

Az akác (hálából talán?) lehetőleg nagy, bozontos üstökös eresztett.

Mintha csak a baltának akarta volna megmutatni, hogy ő még igen tehetséges fa, ha vén is, de nem tűzrevaló.

Aztán ősz lett kertünkben. A kis énekesmadarak elköltöztek kertből, a kőris hosszú drótkarjaival a lugas lécein olyan keményen kopogott, mint a siető utas az ablakon. Egyre sóhajtozott, panaszkodott.

„Ide nézzetek! Mi lett belőlem?” — mondogatta reggeltől estig a kőrisfa. Többé senki se ült a lugasba, csupán a kismacska kergette itt a zörgő faleveleket.

A lila ruhájú orgonából fekete, csúf szélanyóka lett, aki olykor haragosan csapkodta meg az ablakom, midőn napokig nem néztem felé.

„Ugye akkor jó voltam, amikor virágot téptél rólam !” — kiáltotta a csúf orgonafa, mint valami boszorkány.

Csupán az akácfa maradt meg szerény állomásán, mint valami öreg hivatalnok, aki már annak is örül, hogy még nem küldik nyugdíjba. Költői feje, amelyet nyáron oly dacosan rázogatót a szélben, mintha folyton az ellenséges baltát érezte volna a közelben, egy reggelre eltűnt. A kis, pénzhez hasonlatos üde levelecskék szárazon összekunkorodtak, és a büszke főről a földre kíváncsítottak, a kismacskához.

Ősz lett.

A nyári színjátéknak vége.

A kis színpadról leszedték a díszítést, függönyöket, a szép bútorokat elhordták. (Aki nem értené, amit itt a színjátékról írtam, annak megmagyarázom, hogy a kertünket színházhoz hasonlítottam. A

kert a kis színpad, a díszítés a virágágyak, a függöny a fák lombozata, a szép bútor a rózsabokrok. őszkor a virágágyak elszíntelenednek, a fák levelei lehullanak, a rózsabokrok megkopaszodnak, azért mondhatom, hogy az ősz leszedte a kert, vagyis a színpad díszítését.)

Kis kertünk elhagyatott, szomorú kert lett. Tanulószobám ablakából olykor napokig nem vettem egyetlen pillantást barátaimra.

Mintha bizony ők tehetnének arról, hogy megöregedtek . . . Hisz a vén szélanyóka bizonyára orgona-kisasszony szeretne maradni világéletében, és az ákác bozontos fejével folyton rímeken gondolkozna, mint az ifjú költők.

Egy éjszakán hatalmas zúgás ébresztett fel álmomból. A kerti ház körül derekas zenebona volt. A szél bekiáltott a kürtön:

„Hej, kis úrfi, baj van a házban!”

Visszafojtott lélegzettel hallgatóztam.

Olyan nagy szél fújt odakünn, amilyent idáig csupán a mesekönyveimből hallottam, midőn kis asztalomat a sarokba vontam, és a manók ellen székekkel torlaszoltam el magam. Csupán akkor zúgott így a szél!

Az ablakot türelmetlenül, kitartóan kopogtatta az orgonafa, mint ahogyan a megunt játékszer minduntalan az ember lába elé kerül, akár akarja, akár nem.

„Eressz be, kis úrfi! — sivalkodott az anyókává lett lila kisasszony. — Hisz májusban még nagyon szerettél! Mivel bántotta-lak?”

Zörgött, zörgött, míg végre megszoktam zörgését. S többé nem hallottam.

A kőrisfa is szokatlan nyugtalankodást mivelt.

Igen ritkán szokott megszólalni, mint komoly, szolgálattévő fához illik, amely napi teendői elvégzése után esténként megelegedett büszkeséggel megy pihenni, mint valamely régi jó cseléd.

Most azonban eltanulta az orgonától a felesleges beszédet, megritkult szárnyaival úgy csapkodott a léckerítésen, mintha azzal ijesztgetne, hogy majd mindjárt elröpül, fogadhatunk helyette máj cselédet.

„Mégiscsak disznóság-kiáltotta-, hogy az embernek nem tesznek kályhát a szobájába. Brr, de hideg van! Holnap felmondok, ha tovább is így marad!”

Az ákác volt csak igazán mérges. Pedig az utóbbi napokban hatólag beletörődött sorsába.

A szeles éjszaka, a hideg, az általános láрма és elégedetlenség azonban felébresztette benne a titkolt indulatokat. Mintha öklével fenyegetőzött volna, mint valami lázadó.

„Azért, hogy öreg vagyok, még nem engedem magam a sutra tenni !” - kiáltozott, pedig senki sem bántotta.

Aztán teli torokból harsogta:

„Ne hagyjuk magunkat, fák!”

Zúgott-búgott az éjszaka. Reggel, midőn felnyitottam a szemem, fehérek voltak a fák. Az éjszakai csatában, amelyet a téllal vívtak, legyőzettek, s megdermedt testüket fehér hó borította.

Csend lett a kertben. Így hallgattam én végig ez esztendőben a fák zúgását. Mert beszédesek ám a fák, és meg is érti beszédüket az, aki szereti őket. Én szeretem.

Krúdy Gyula

Megjelent Magyarország aranykertje kötetben, melyet a Móra Ferenc Könyvkiadó adott ki 1985-ben. Ennek a kedves kis kötetnek a 211. oldalán találtam ezt a gyöngyszemet.